

Z á p i s

ze 3. zasedání Vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV,
konaného dne 28. listopadu 1990 v zasedací síni VÚOŠ Praha

Přítomni: M. Břichcín, Z. Bureš, D. Čapková, J. Kotásek, J. Kotásková, V. Kulič, J. Mareš, P. Mohepl, Z. Novák, R. Palouš, V. Pařízek, J. Pelikán, J. Průcha, M. Sedláková, V. Smékal, J. Srnec, J. Vantuch

Omluveni: Z. Helus, A. Heretik, M. Hrabovský, J. Janoušek, J. Pešková, L. Štúr

Přizváni: Prof. Dr. B. Blížkovský, CSc. - PF MU
Prof. Dr. F. Singule, CSc. - PF UK

Jednání zahájil a řídil místopředseda VKPP V. Pařízek. Uvítal všechny přítomné a uvedl zároveň hlavní bod programu jednání. Před přednesením vyžádaných příspěvků k tomuto bodu vystoupil nejprve R. Palouš, který se z neléhavých pracovních důvodů nemohl zúčastnit celého jednání. Konstatoval mj., že obor pedagogika patří k těm oblastem života společnosti, které byly v minulosti nejvíce doformovány. Zatímco pedagogika v minulosti napomáhala politice a zdůvodňovala administrativně direktivní zásahy do školství, je třeba v současné době postulovat především požadavek vědeckosti, vycházející z racionálně promyšlených lidských aktivit.

Na vystoupení R. Palouše navázal příspěvek Z. Nováka, který byl zaměřen především na kritiku dřívějších nepřiměřených státních zásahů do oblasti vědy. V příspěvku bylo dále mj. konstatováno, že jednou z příčin současného neuspokojivého stavu byli i vědecky i morálně nekompetentní činitelé - dřívější reprezentanti oborů, postupující v hierarchii mocenského systému stále výš.

Ve vystoupení J. Mareše byl kladen důraz především na otázku didaktických testů. Referující připomněl důsledky tzv. pedologických úchylek, kdy testy byly potlačovány a zavládl nezájem o rozvoj individuality. Referující též konstatoval aktuální potřebu kvalitní produkce relevantních metod, jakož i potřebu konstituování nového oboru pedagogického měření a hodnocení ("edukometrie").

Za ústav pedagogických a psychologických výzkumů při PF UK vystoupil J. Průcha, který se zabýval hodnocením stavu čs. pedagogického výzkumu. Konstatoval, že současný stav není jednostranně negativně hodnotitelný, avšak pozitivní výsledky byly v minulosti spíše dílem jednotlivců, než tvůrčích skupin, týmů a pracovišť. V kontrastu k v minulosti uplatňovanému teoretickému a metodologickému monopolu u nás vystupuje v zahraničí uplatňovaný teoreticko-metodologický mnohostranný pluralismus. Pro čs. pedagogický výzkum bylo dále též příznačné uzavírání se do domácího kontextu, izolace a provinciálnost, takže do budoucna je třeba akcentovat též zahraniční spolupráci. J. Průcha podal analýzu těch oborů, jež až dosud v čs. pedagogickém výzkumu zastoupeny nebyly (týká se zvláště metapedagogiky, gerontopedagogiky, sociální pedagogiky, výzkumu vzdělávacích procesů, atd.).

Vystoupení prof. Dr. F. Singuleho, CSc. se vztahovalo zvláště k ideologickým deformacím vědního oboru pedagogika. Zároveň však byl konstatován značný pokles odborné úrovně, takže současná pedagogika je hluboko pod současným evropským standardem.

V následující diskusi bylo mj. konstatováno, že při kritickém hodnocení pedagogiky není možno zapomenout na sociální patologii, která v celospolečenském měřítku vedla k deformacím vědy. Nutná bude do budoucna též sociálně psychologická analýza těchto příčin. Podceňena byla nutnost interdisciplinárních přístupů. Vše, co přesahovalo obor pedagogika bylo kritizováno. Jako závažný se též jeví problém unifikace; stále ještě chybí pluralita názorů a koncepcí, nejsou rozvíjeny alternativní koncepce a různé školy.

V závěru diskuse byla přijata výzva připojit se k požadavku spisovatelů, týkající se podpory rozvoje publikací.

K o l e g i u m

- 1/ kladně hodnotilo úroveň analýzy vědního oboru pedagogika a konstatovalo, že v tomto hodnocení je třeba pokračovat a doplnit je o některá další (např. sociálně psychologická) hlediska
- 2/ diskusní vystoupení budou publikována v odborných časopisech, zvl. v časopisu Pedagogika
- 3/ VKPP se připojuje k výzvě spisovatelů a požaduje příznivější ekonomické podmínky pro produkci vědeckých publikací

II/ Návrhy na členství v AV ČSFR

Kolegium bylo seznámeno s návrhem zásed zákona Federálního shromáždění, kterým má být zrušena dosavadní ČSAV a nově konstituována Československá učená společnost. Zároveň bylo kolegium seznámeno s možností předkládat návrhy na členství v Čs. učené společnosti do 31. ledna 1991 a s návrhem způsobů hodnocení kandidátů na členství v této společnosti, který byl vypracován komisí pro přípravu členství v Akademii věd ČSFR.

Členové kolegia byli vyzváni k dodání dodatečných návrhů, podnětů a připomínek k těmto materiálům do 21. prosince 1990.

III/ Návrh programového zaměření VKPP ČSAV v I. pololetí 1991

K o l e g i u m

souhlasí se zařazením témat:

- 1/ pojetí postgraduálního doktorantského studia v oboru psychologie, pedagogika a didaktiky (prof. Dr. Z. Helus, DrSc.)
únor 1991
- 2/ perspektiva čl. vzdělávací soustavy, zpracovaná expertizní komisí za předsednictví prof. Dr. J. Kotáska, CSc.
květen 1991

Další pracovní náplň vědeckého kolegia bude přizpůsobována operativně termínům a počtu uskutečněných zasedání kolegia v r. 1991.

IV/ Návrh na zástupce VKPF v oborových radách grantové agentury
a na člena vědecké rady grantové agentury

K o l e g i u m

1/ bylo seznámeno s ustanovením grantové agentury ČSAV s možností návrhu na zastoupení kolegia v oborových radách a vědecké radě grantové agentury

do oborové rady: PhDr. Daniel Heller
Prof. PhDr. Z. Helus, DrSc.

do vědecké rady: PhDr. Milan Břichcín, CSc.
Doc. PhDr. Vladimír Smékal, CSc.

V/ Informace a schválení návrhů na přidělení stipendijních
míst ČLF

K o l e g i u m

souhlasí s předložením následujících žádostí o stipendijní místa ČLF:

PSÚ ČSAV	- II. evropský kongres psychologie	2 místa
FF UK	- V. evropský kongres psychologie	2 místa
PÚ JAK ČSAV	- IV. evropská konference o výzkumech v oblasti výuky a vzdělání	2 místa
PÚ JAK ČSAV	- Mezinárodní výstava "DIDACTA"	1 místo

a ukládá sekretariátu administrativní vybavení.

VI/ Zprávy z prezídia

K o l e g i u m

bylo seznámeno se zápisy z 2. a 3. zasedání prezídia ČSAV

VII/ Kontrola zápisu

K o l e g i u m

schvaluje zápis z 2. zasedání bez připomínek

VIII/ Různé

1/ Kolegiu byla předložena žádost o prominutí odborné zkoušky

z kandidátského minima PhDr. M. Riedlovi, PaedDr. M. Štěpánkové, PhDr. Karlu Tupému a PhDr. Miloslavě Žákové. Jmenování neobdrželi dříve nomenklaturní souhlas stranických orgánů k obhajobě kandidátských disertačních prací.

K o l e g i u m prominutí zkoušek jednomyslně odsouhlasilo.

- 2/ Neuskutečnění obhajoby PhDr. Romana Nykodýma - VKPP ČSAV bere se souhlasem na vědomí informaci o tom, že PhDr. R. Nykodým, na jehož kandidátskou disertační práci byly vypracovány tři oponentské posudky s negativním závěrem, se nedostavil ve stanovený termín na obhajobu své kandidátské disertační práce. V důsledku této skutečnosti komise ad hoc pro obhajoby kandidátských disertačních prací v oboru psychologie v této věci v dalším řízení nepokračuje.

Schválil:

Prof. PhDr. V. Pařízek, DrSc.
místopředseda
Vědeckého kolegia pedagogiky
a psychologie ČSAV

Zapsal: V. Kébza